

Redacția și administrația:
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisorile nefericite nu se pri-
mesoc. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primite în Viena
Kudof's Hof-Verlag & Verlag
(Otto Maas), "Sens", Schickel, Alois
Horn; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anon. Mass. Schickel, Bernat;
în Frankfurt: G. J. Domb; în Ham-
burg: A. Blücher.

Prețul inserțiilor: o soră
garmondă pe o colônă 6 cr.
și 80 cr. imbră pentru o pu-
blicare. Publicații mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a
sereă 10 cr. v. a. s. 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 10)

"Gazeta" este în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
în administrație, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dușină în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. s. 10
bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 56—Anul LIV.

Brașov, Duminică 10 (22) Martie.

1891

Brașov, 9 Martie v.

Tot mai dese sunt exemplele, ce ni le dau preoții și învățătorii noștri harnici din toate părțile despre aceea, că și cu puține mijloace, ba chiar între cele mai grele împrejurări se poate face mult, foarte mult pentru binele și înaintarea poporului nostru românesc, decât conducătorii, cari stau în nemijlocită atingere cu el, sunt cu inimă, cu zel și cu stăruință de feră.

Sămțim mare mulțămire și mângâiere ori de câte ori primim de ici și de colo câte o scire, că în cutare comună a isbutit preotul și învățătorul a face ca poporul nostru să fiă conștient de sine și de nemulțumirea și să fiă gata de a aduce jertfe pentru cauza lui sfântă românească. Bucuria și mângâierea noastră însă trebuie să fiă nespulș de mare, când aflăm, că astfel de izbândă se face în cele mai grele condițiuni, acolo, unde părea totul pierdut, unde vitrega soră mână în mână cu nepăsarea, slăbiciunea ori răutatea celor ce au fost chemați a conduce și a sfătui, pregătise popoului groapa, în care se se sprăbușească limba, datinele, obiceiurile și totă ființa lui românească lăsată de Dumnezeu.

O astfel de bucurie și mângâiere am simțit, cetind împărțirile de mai jos despre luptele și izbândile vrednicilor conducători ai comunei Piru din Sălagiu.

Ajunge se scim, că această comună, odinioară curată românească era aproape cu totul pierdută pentru românism, că numai câteva familii se mai găseau, cari vorbeau acasă dulcea lor limbă românească și că în timp de opt ani, de când a ajuns acolo un preot harnic și Român cu inima la loc, s'au schimbat într'atâta toate lucrurile, încât a cincea parte dintre locuitorii ei, nu nu-

mai că vorbescu erăș limba lor strămoșească, ci sunt mândri de nemulțumirea lor, și se nisuesc a se face vrednici de el; ajunge se scimă acesta spre a înțelege cât de mult poate să facă un preot harnic, sprijinit de un învățător brav.

Dér istoria comunei Piru, care ajunsese aproape la marginea prăpastiei, ce era să-i înghiță pentru totdeauna limba și naționalitatea, ne mai înfățișază încă o latură foarte dureroasă, și ne face să întrebăm: Cum a fost cu puțință, ca într'o parochie românească să fiă suferit atâta vreme un preot renegat ruten? Cum a fost cu puțință, ca într'o parochie românească să ajungă lucrurile până acolo, ca în șola confesională chiar și catechismul să se propună în limba ungurească? Fost'a această parochie românească sub controla cuiva, ori a fost lăsată cu totul în scirea Domnului?

Intrebările acestea își au însemnătatea lor foarte serioasă pentru împrejurările noastre din acele părți, cari sunt mai mult primejdite în privința naționalității. Dacă am numera adevărate toate acele comune, cari astăzi sunt totu așa de mult amenințate de povoiul străinismului, cum a fost amenințată comuna Piru, atunci ne-am îngrozi, câte, vedându cât de mare este numărul acestor comune nenorocite și lăstate în păranginire.

Mai trebuie să spunem ore, că aici este în joc mai mult decât viitorul unei seculi comune, este în joc chiar viitorul neamului nostru din acele părți, căci perdându aș iei, mâne dincolo câte-o poziție, prin aceasta se încuriază numai dușmanii noștri, ca să ne atace din ce în ce mai turbat?

Și cine sunt răspunzători pentru aceste pierderi, decât nu aceia, cari au datoria de a îngriji, ca

mai ales comunele bisericesti române amenințate cu desnaționalizare să fiă puse sub conducerea unor preoți harnici și Români probați?

Dér despre acesta ni se va mai da încă destul privilegiu de a mai vorbi. Pentru acuma nu voim să ne mai turbăm bucuria, ce ne-a făcut împărțirea din Sălagiu, și ne mărginim a arăta, câtă nedreptate au aceia, cari susțin la orice ocaziune, că e greu să luptăm și să isbutim față cu cei ce au puterea în mână.

Greu, dău, decât noi suntem grei și nu scim, ori nu vrem să ne ajutăm, căci, precum vedem, unde este această voință, acolo și un om singur, cu mijloacele cele mai restrinse, poate face minuni!

CRONICA POLITICĂ.

Mult sângeru a produs în tabăra șovinistilor ungi memorandul universitarilor români din Bucuresci. Kulturregyletiștii, credincioși purtării lor de până acuma, sumuță mereu și le-au succedat a pune în mișcare acum pe universitarii maghiari din Budapesta și dela Clușiu. Cei dela Budapesta au hotărât să facă un contra-memorand, pe care se-lu tipărească în toate acele limbi în care fu tipărită cel românescu și se-lu trimită la toate acele universități, la cari s'a trimis și memorandul românesc. În acest contra-memorand studenții ungi dela Pesta au de cuget, cum dău ei, se dea de „minciună“ pe universitarii români din Bucuresci și se arate, că nu este adevărat, cumca noi Români de sub stăpânirea ungurească am fi nedreptățiți și prigoniți, pentru-că noi ne aflăm aici curată ca în sinul lui Avram, avem atâta bine și ne bucurăm de atâtea libertăți, încât nu mai scim, ce se începem cu ele.

La asastă mișcare a tinerilor ungi din Pesta s'au alăturat acum și frații lor dela universitatea din Clușiu,

car precum vedem din telegramele de astăzi — nu de geaba petrec în capitala Kulturregyletului și sub influința nemijlocită a acestei reuniuni, căci după obiceiul lor și în această luptă culturală primul pas l'au făcut, nu cu vorbe goale, ci cu „dovezi“ pipabile despre gradul lor de cultură, trăgându nisece injurături strașnice la adresa Românilor și ardându în piața Clușului memorandul studenților din Bucuresci, împreună cu diarele noastre românesci.

Acestea sunt „dovezile“, cu cari vrău pionerii „culturei“ unguresci se convingă lumea despre „bunătatea“, „dreptatea“ și „liberalitatea“ lor, dér precum le sunt „dovezile“, tocmai așa le sunt și faptele, pe cari înzadar se încercă a-le ascunde de ochii lumii, înzadar se străduiesc a se înfățișa înaintea ei în chip de porumb, căci li-se vedă de departe ghiarele.

Legiuitorii ungi se ocupă acum cu introducerea administrației de stat, se cu așa numitul „proiect de lege asupra regulării administrației și a autonomiei în comitate.“ Prin acesta voiesce ministrul-președinte Szapary să facă ca prin minune din țera acesta poliglotă un „stat național“ maghiar, ér acest caracter „național“ voiesce ministrul se-lu dea statului între altele prin nimicirea autonomiei comitatelor. Funcționarii din comitate nu se vor mai alege din partea poporului, ci se vor numi din partea guvernului, așa că nici măcar un notar de omenie se nu se mai potă străcura dintre poporele nemaghiare, ci ministerul ungurescu se numescă pe toți direcții dintre omenii, cari îi plac lui. Cine va avé pinteți mari, acela va fi mai întâi.

Ministrul Szapary și cu soții se va fi crezut, câte, prin această idee „sublimă“ își va câștiga înaintea tuturor șovinistilor un nume nemuritor, precum și-a câștigat și frațele se Osaky, dér de rândul acesta s'a cam înșelat, pentru-că s'au aflat chiar și în tabăra cărmuitorilor ungi omenii mai sfătoși decât Szapary; aceștia și-au dăș: pentru-ce se nimicim noi autonomia comitatelor și pentru-ce să tocăm în cap

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sân-Petru când a ocărmit lumea.

— Snová. —

Era nu era cu toate caprele acasă Moșu Sân-Petru și doria nu mai puțin, decât s'ajungă ocărmitorul lumii — bătăr — pe o di.... Într'o bună dimineață se arată înaintea feței dumnezeesci și își descose durerea, ce-lu muncesce, — ghimpele ce-lu împunge.

— „Bine-i Petre,“ — dăse Dumneșu Sântul, care bine vedea sufletul lui Petru, că nu din lăcomie rîvnesce, — „dér griji, că ce-i pentru unul dar, pentru altul poate fi amar. Puterea-i, sculă primejdiosă în mâna celui ce nu o scie purta, și-i nemulțumitoră adese-ori, încât omenii cerându putere, cei mai mulți nu scie ce cer.“

— „Ba că, Dómne, și-am fost ucenic cu credință; am vestit împărăția ta, am răbdat

temniță și am purtat lanțuri grele și m'am răstignit pentru învățăturile tale: mai împlinesc-mi și asta dorință, ca se-și fiu mulțumitor.“

— „Încă-odată-ți spun, Petre, că puterea-i negoț rău; ea-ți face griji, ce nu-ți trebuie, și lucru, de ce n'ai lipsă.“

— „Decât mâne, Dómne, mai bine astăzi, numa mi-o dă.“

— „Bine-i, Petre, decât vrăi și mai vrăi — fi!“

Odată se și coboră Sân-Petru cu Domnul Christos pe pământ, — Sân-Petru fiind ocărmitorul lumii — și drumărescu câtă drumărescu prin lumea asta plină de păcate, până éta că ajungu la o ciredă de viței, ce păceau resleți pe un colnic învrăstat cu porumbei, rugi seltăției și păducei.

— „Alelele“ — dăse Sân-Petru,

— „multă erbă mai piere printre nevoile astea de tufari, dér eu i-oiu potroci cu un cuvânt!“

Bine nu mântuise vorba: porumbeii și tot neamul lor se spulberă de pe colnicul ca un vis, ca o nălucă, și rămâne numai firul erbei, cum a putut ea crește mai mustosă.

— „Așa!“ — dăse moșul — „astă-i lucru cu cap, ispravă cu socotelă!“

Viței dau năvală la erbă și moșului i creșea inima vedându cum facu fole și se rotundescu, — înteu cu incetul, apoi din ce în ce mai tare.

Dér acum altă nevoia, căci nu totu glonțulu nimeresce unde țintim și nu totu cugetul, ce-lu închipaim noi, că-i bun, e fără îndoielă bun și în urmări.

Era pe vremea călcatului. Nădușelă mare și zăduf, — ardea pământul. Chiar frunza în plop era debelată de atâta căldură și sta neclătită; numai muscele zbângăreau cu o îndeletnicire vrednică se ne mirăm.

Viței se apărau cu coda, cu

capul și de unde nu mai putu, căci nu erau tufari, se le scuture, începă a bizdari și a se împoșca ca pefugați de stahii, unu'n sus, altu'n jos, unu'n deal, altu'n la vale.

Vițelarul după ei.... uțu..... De ajunsu, ferit ai Dómne.

„Pasați în câte dila ați crescut — dăse dela o vreme, — bunu-i Dumneșu și a griji de voi.“

„După viței, Petre,“ dăse Domnul Christos; „pasă și-i bate la olaltă, că-s în grija ta!“

Apucă Sân-Petru sbiciul și arde-o după viței câtă putea mai tare....

Câtă ispravă a făcutu, n'o deo Dumneșu nimenui... Intornă doi, scapă trei; întornă trei, scapă șapte.

Abia cătră meadă-d'i-a putut bate laolaltă cu mare zolă.

Intornă Petru'napoi.

„Ostenitu ești, Petre?“

— „Cam între ele, Dómne;

dreptul de alegere al poporului, după ce și așa pe popoarele nemaghiare le-am știut noi strimțora câtă de bine, ca să nu-și potă folosi nici de cum dreptul lor de alegere în folosul propriu?! Să ținem dără și mai departe autonomia comitatelor — și-au dăru ei — pentru că acesta ne prinde bine, căci putem să împărțim noi funcțiunile ca și până acuma pentru prietini și nepoții noștri, er nu pentru cine vrea guvernul.

Acastă deosebire de vederi i-a căștigat ministrului-președinte Szapary mulți contrari. Comitate întregi toți cei din stânga maghiară Kossuthistă și chiar și omeni de ai guvernului s'au ridicat în contra acestui proiect de reformă și a introducerii administrațiunii de stat, der cu toate acestea ministrul-președinte nu se va descuraja, pentru că ota lingăilor, cari așteptă dela el cîte-un osă de ros, este mare și cu ajutorul lor ministrul Szapary pte spera, că va isbuti. Va isbuti cu introducerea administrațiunii de stat, der nu va isbuti nici odată ca prin nimicirea naționalităților nemaghiare să facă din acest stat poliglot un stat național maghiar.

Miscarea Românilor în contra Kisdedovurilor, a străbătut treptat până în cele mai departate comitate locuite de Români. Mai în urmă s'a ținut, precum am anunțat, la 13 Martie n. adunare în Margita. La această adunare au luat parte alegătorii Români din cercul Margitei și al Szekelyhidului din comitatul Bihorului, fiind de față peste 100 de țărani și mai bine de 20 de cărturari români. Alegătorii din cercurile Carei, Biharea și Nagy-Kallo, cari încă au fost convocați la această adunare, n'au putut lua parte din cauza eșirei apelor. Protestul s'a făcut cu mare însuflețire. Președintele a fost d-lu Antoniu Bonyi, protopop și Kec; proiectul de rezoluțiune l'a așternut d-lu Lazaru Iernea, paroch în Tarcea. Au mai vorbit d-nii: Stefanu Cresneacu, paroch în Sarsig; Vasiliu Tmăș par. în Popesol, și Gavrilă Beșianu, par. în Vamos-Láz.

Principele Jerôme Napoleonu, care a murit șeptemăna trecută în Roma, a fost imormentat alaltăeri cu pompă regală. Prințul Napoleonu a fost văr cu împăratul Napoleonu III și a jucat un rol însemnat sub domnirea acestuia. Elu era numit „Prințul roșu”, pentru că avea principii democratice-republicane. Era și foarte liberal. Soția lui este sora regelui Italiei, din care cauză curtea italiană a luat un doliu de 90 dle. În urma prințului Napoleonu au rămas doi fi, unul e oficer în Rusia celălaltu, Victoru, a fost de față la mórtea tatălui său. Prințul Victoru a trăit în neînțelegere cu tatăl său, care se dice, că nici pe patul de mórte n'a

vrut să scie de el, din cauză, că nu l'a ascultat. Se scie, că prințul Napoleonu ca pretendentu la tron, era gonit din Francia. La inormentare a fost întregul corp diplomatic din Roma, numai ambasadorul Franciei a lipsit.

SCRILE ȚILEI.

Casă tristă. O telegramă sosită erisera aici ne aduce dureroasă scire despre mórtea prea timpurie a dómnei Maria I. Sécrcanu nasc. I. B. Popovic întemplată la moșia Serata în Basarabia. Răposata a fost sora soției d-lui Directoru alu fómiei noastre. Adencu mișcați de acest dureros incidentu, adresăm multă intristatei Dómne Mureșianu și întregii familii condolențele noastre cele mai sincere!

**

Magazine bisericesci de bucate. De pe Eriul Sălagiului ni-se scie: D-lu Ioan Branu, proprietaru în comuna Unimătă, pētrunsu de marele folosu ce-lu aducă magazinele de bucate, încă în tóma anului trecut sfătu pe locuitorii români din Unimătă, ca să-și înființeze și ei un astfel de magazin. Bētrănul și meritatul protopopu din Unimătă, d-lu Vasiliu Vancaiu, sprijini cu căldură această idee folositoare și astfelu poporul cu multă însuflețire primi propunerea și încă în luna lui Octomvre tr. înființă magazinul de bucate dorit. În fruntea întemeiatorilor, lucru firescu, stă d-lu I. Branu, ca începătorul acestei idei, împreună cu venerabilul d-nu protopopu V. Vancaiu; urmază apoi: alții în număr de vre-o 80 până acuma. D-lu Branu isbuti totodată să înființeze și magazinul (localul), care e foarte frumos, din material solidu, acoperit cu badogu (tinichea) și e așezat în nemijlocită apropiere de biserică. — Astfel de magazin de bucate se înființă acum 2—3 ani și în Cehalul român, unde meritul îi rămâne sirguinciosului și meritului învătătoru D. Văleanu. Asemenea s'a înființat un magazin de bucate și în Supurul de sus. — Dea bunul Dumnezeu, ca și celelalte comune romănesci să-și înființeze astfelu de magazine de bucate, cari au chiamarea de a aduce mari folose bisericilor și poporului, pe care-lu scot din ghiarele cămătarilor jidani.

**

Nou cor vocalu românescu s'a înființat la 8 Martie n. în Fabricul Timișorei. Președintele corului este zelosul învățatoru de acolo Traianu Lungu. Statutele sunt deja lucrate și se așteptă aprobarea lor.

**

Foc mare. Comuna Tustea din valea Hațegului, ni-se scie, că a suferit în ziua de 14 Martie s. n. o mare nenorocire. Un foc îngrozitor, sprijinit de un vânt puternicu, încinse în flacări jumătate din comună și o prefăcu în cenușă. Stăruița poporului din satele vecine, ce venise într'ajutoru, nu putu ajuta mai nimic. Mare silință și-a datu întru a localiza focul poporului român din Densuș, în frunte cu notarul și gendarmeria din Grădisee. În deosebi însă merită recunoștință preotul din Hațegu, d-lu I. Itulu cu 25 de poporen ai săi, cum și primarul din Totesol, P. Marilă, despre cari ni-se scie, că prin încordata lor stăruiță li-a succesu cu mare greutate a mântui casele parochiale cu clădirile economice din jurul ei, cum și șculele din biserică, care încă a căduț jertă flacărilor. Toți nenorociții sunt Români, afară de 2 străini. Asiguratū nici unul n'a fost, afară de jidanul. Perderile sunt îngrozitoare; multe familii abia au scăpat cu viața.

Mesuri in contra Evreilor. Guvernul rusescu a luat de curendū o măsură forte însemnată cu privire la pașaporte. În viitoru consiliu ruși nu voru mai viza pașaportele persónelor de religione israelită, cărora nu li-s'a datu de cătră ministerul de interne din Petersburg în deosebi voia de a intra în Rusia. La acestu ministeriu deci voru trebui să se trimită toate cererile respective însoțite de certificatele necesare. O singură excepțiune dela această regulă voru face reprezentanții cultului israelit ai marilor bănci și instituțiuni de creditu, cari se voru înfățișa la agenții ruși cu o scrisore de recomandatiune dela șeful casei respective. În totu casul viza pașaportelor lor nu va pute fi dată, de cătră pentru o petrecere în Rusia de 3 luni.

Un ursu la plimbare. Cetimū în „Posta”: Cu ocaziunea strămutării circului Sidoli la Brăila, pe când se încărcă bagagiul circului la gară, un ursu a scăpat din coteț și a fugit, luându drumul spre cărămidăria. Ursul, firesce, e domesticit, ș'afară de acesta micu, mai avendū pe de-asupra și un belciug la gură, — deci nici o primejdiă pentru pacnicii locuitoru din Galați.

Discursul

ținut de Pr Sântia Sa părintele Episcopu alu Aradului Ioan Meșianu în ședința casei magnațiloru Ungariei, ținută la 9 Martie a. c. cu ocaziunea dezbaterii proiectului de lege pentru asilele de copii.

Esclența Vostră, Domnule Președinte!
Ilustră casă a Magnaților.

Este o datorință patriotică a fi-

cării cetățenū, der mai alesu a celor cu ocupă locu în legislativă, a descoperi sincer și conșcincios înaltelor corpuri legislative, așteptările și dorințele, apoi mulțămirea seu nemulțămirea acelor pe cari îi reprezintă; și prin acesta pe de-o parte a lucra pentru împlinirea acelor așteptări și dorințe, er pe de altă parte a stărui pentru delăturarea îngrijirilor și nemulțămiloru acelor, pe cari îi reprezintă.

Conșciu de asemenea datorință patriotică, mă vedu îndemnat și eu a-mi ridica cuvântul în cestiunea de sub pertractare, pentru de a arăta acestei ilustre case, că proiectul de lege de sub întrebare despre asilele de copii, este contra așteptării și dorinței, ba și contra trebuinței acelor, pe cari am onore și eu a-i reprezenta aici, și de aceea elu cauză cea mai mare nelinisce, îngrijire și resensu, atât la clerul cātu și la poporul concreduț Archipăstoririi mele, — și toamai de aceea, acelu cler și popor cu totu dreptul așteptă și dela mine să-mi ridicu cuvântul, în această ilustră casă, pentru delăturarea acelu proiectu, și prin acesta pentru delăturarea nemulțămirei și îngrijirei produse de elu.

Ba, trebuie să mărturisesc, înalta casă, ca nu numai clerul și poporul bisericei mele, der chiar și eu însuși, țin acelu proiectu de o încercare nefericită, care nu numai nu va aduce nici un bine patriei noastre, ci încă va avé urmări daunose, și așa numai cātu va potența și mai multu nemulțămirea celor cu prin acelu proiectu de lege, se vedu nedreptăți seu scurtați în drepturile lor.

Nici nu pte acelu proiectu avé urmări bune, pentru că elu este necorespunđător și agravatoru din mai multe privințe.

Este necorespunđător și agravatoru acelu proiectu atât din privințe pedagogice, cātu și din privințe sanitare; este necorespunđător și agravatoru din punctu de vedere alu dreptului naturalu alu părinților asupra copiilor lor; este necorespunđător și vătămătoru din punctu de vedere alu ingerinței în dreptul autonomu alu bisericilor din patriă; este necorespunđător și agravatoru din punctu de vedere alu sporirii sarcinelor, cari și altfelu sunt destul de grele asupra poporului, și ceea ce este și mai rău, căci precum spusei, elu potentă totu mai multu nemulțămirea unei însemnate părți a cetățenilor din patriă.

Din punctu de vedere pedagogic este necorespunđător și agravatoru proiectul de sub pertractare, pentru că prin elu se conștrungu copii, în cea mai fragedă vârstă, când ar avé lipsă de mai

nic-sū bētu, nic-sū bētu, der nic-sū cum am venitū—vorba ceea. O leacă mi-se cam țepenise vîele și simtū, că mă sēcă ceva pe sub genunchi, der puțină hodină eră mî-a aduce boii 'n curte.

„Așa Petre?”

— „Așa!”

„Să hodinimū dără până ți-s'orū mai stringe boii. Hodina aduce ușurare. Colo sub teiulū cela e minunată umbră.”

Se pună la umbră și poposescū până se mai oțelesce moșulū o lēcă, apoi se iau înainte.

Mergū, mergū și bine în sēmă nu bagă până ajungū la o turmă de porci. Aici porcarulū se căsnia cu nisce purcei, ce veniră întēiadată cu porcii și nu voiau să se țină de turmă nici cum. Din dorū de ȓi nic pipă nu și-a aprinsū, ci totu după ei a statū... dōră, dōră i-a silu cu ceialaltū.

De unde?! Purcei ținūți acasă totu pe grăunțe și cu lăturele sub flitū, scăpa care pe unde apuca.

„Vai mance-vē vircolacii, bale

imbălate” — dice porcarulū, vēdendū atăta trudă 'nzadarū, — „mergeți în scirea lui Dumneșeu; griji-va elū și nu m'a lăsa la pagubă, omū sērăcu ce-sū!”

— „După purcei, Petre!”

Odată se și ia Sān-Petru după purcei... fuga... fuga... E!... cā i-a ajunge bōla!... Da se fi avutū dece suflete?!... Der pentru aceea moșulū nu se pleacă;.. nu Dómne... Din ce purcei se împoșca mai tare, din ce și elū căpēta nouē puterū, se-și scōtă diregătoria la capētu bunū.

Era spre scăpatū. Sōrele arunca rașe neputincioșe; vântulū de sēră sbura șăgalnicū pe calu-i cu aripū și nōptea aștețta sētōsă; din umbra dumbrăvilorū, clipita se se încacere la luptă de mórte cu ȓua.

Sān-Petru nu mai venia și Domnul Christosū acuma și-a și luatū cugetulū să dēe față cu elū celū puținū în aceea ȓi, când numa ce se pomenesce cu elū în spate.

— „Venși, Petre?”

— „Venii.”

— „Da cum ai umblat?”

— „O! Dómne! cum am umblat eu, nu umble sufletū de creștinū, că din ce ne-amū despărțitū, nici aburū n'am trasū, încātu stau se picū de pe piciorē, și totuși n'am ajunsū mai departe, decâtū să fugū fără se mă oprescū și sēra se întrebū din casă în casă, că venitu-i-a purcelulū.”

— „Lasă, Petre”—ilū mângăia Domnul Christosū — „cā-i fi mai cu norocū mâne.”

— „Ba nu, Dómne! Apere-mē Dumneșeu, se mai ajungū de-astea. Nu!... etă declinū puterea; porțe-o, care o scie, că mie mî-a fost de-ajuns peste capū și atăta, ca se înțelegū, că tōte-sū așa precum Dumneșeu le-a lāsātū și mai bine nu se pōte: flōrea se înflorēscă, pomulū se rodēscă și omulū... omulū se implinēscă voia lui Dumneșeu și se nu-și bage lingura unde nu-i ferbe oia.”

Din aceea minută nu l'a mai

tăiatū capulū, se umble după putere, der asta nu l'a scăpatū, se nu-i rămānă pățania de poveste până'n ȓua de astăȓi în gura poporului românū. Kevary.

Poesii populare

adunate de mai mulți studenți dela gimnasiul românū din Brașovū.

Dup'amēȓi cătră'n desēră
Bate vântū de primăvēră
Și mî-aduce printre flori
Dorū de frați și de surori.
Vântule, vântule!
Dragule, dragule!
Bate și prin floricele
Ș'adu-mi printre viorele
Dorū dela mândrele mele.

*

Cucule, pasēre sură
Sēcă-ț-ar limba din gură,
Cā mie și mândrii mele
Ne dai ȓile puținele.
Cucule țȓi ȓicu cu bine
Nu ne dai ȓile puține,
Ci mie și mândrii mele
Sē ne dai mai multicele.

multă cruțare, ca să se pôtă desvolta liberu și bine, dicitu se constringă acei copilași dela 3 ani în susu la nisce re-gule neusuate, la nisce învățături pentru ei grele, precum este mai alesu limba maghiară, pentru aceea a carora ea nu este cea maternă, și încă fără nici unu folosu practicū.

Este necorăspunđătoru și agrava-torū acelu proiectū din privințe sanitare, căci se îndesuesc până la 80 de ase-menea copii micuți într'o sală, unde și celū mai curatū aerū se strică, acelu aerū de care copilași pentru conser-varea sănătății, câtū și pentru desvol-tarea lorū au stăta lipsă și trebuință, câtă au chiar și de pânea de tôte dīlele; și peste acesta se mai concedū unei singure îngrijitōre, chīamată să înlocu-iescā pe atâtea mame deodată.

Este agravatorū acelu proiectū și din punctū de vedere alū dreptului na-turalū alū părinților asupra copiilor lorū, căci se iau copii de sub îngrijirea părinților fără voia acestora, și se pre-dau la îngrijitōre străine.

Eu sciu, că și în alte state mai suntū asile de copii micī, dēr nu se impune părinților a-și trimite copii în acelea, ci se lasă în voia fiă-căruia, a-i trimite ori nu, precum cere interesul lorū. Și așa numai acei părinți își trimitū copii în asemenea asile, carī după ocupațiunea lorū absentēzā în tôte dīlele de acasă; n'am audītū însă, ca și acei părinți sē-și trimitū copii la asile, carī nu lipsescū de acasă în tôte dīlele, carī îi potū ținē și îngrijii înșiși, și n'au nici o lipsă de ase-menea asile. N'am audītū nici când se existe în vre-unū statū asemenea lege, ca mamele sē fiă despoiate de mititeii lorū copii și constrīne a-i concede unei îngrijitōre străine; și atunci când ma-mele potū fi totdeuna cu copii lorū, și i pot îngrijii cu adevărată iubire de mamă.

Se dīce cu adevăratū în amintitulū proiectū, că părinții, carī potū cresce copii lorū, n'ar fi siliți a-i trimite la a-sile. Dēcā este sē fiă așa, atunci pen-tru ce nu se dechiară din capulū locu-lui de facultativă trimiterea copiilorū la asile? Pentru ce nu se spune apriatū în proiectū, că asilele suntū numai pentru acei copii, pe carī înșiși părinții lorū arū voi a-i trāmite acolo de bună-voia, ēr nu și pentru acei copii, ai cărorū părinți nu au nici o trebuință de asemenea asile?

Pentru ce sē se lase cutārorū or-gane oficiale și nu însuși părinților dreptulū de a alege, sē-și trimitū sēu nu copii la asile?

Atari organe incredințate cu ase-menea dreptū, s'ar ingera în dreptulū și în sanctuarulū familiei, până acuma în

tôtā lumea scutitū de asemenea inge-rință. După acelu proiectū organele in-credințate cu asemenea dreptū ar avē a cerceta prin familii, carī mame, cum își crescū copilași dela 3 ani în susū? Și de după cum se va părea acelorū or-gane, așa vorū dispune, trimiterea co-piilorū la asile, ori lāsarea lorū în grija părinților.

Se nasce însă întrebarea: în ce modū vorū constata acele organe, cum își cresce mama copii? Au dōrā vorū esa-mina pe părinții și copii, se vedā pro-gresulū? Și chiar dēcā arū face și acēsta, se nasce o altă întrebare: în casū de divergință între acele organe și părinți, când acelea arū dechiāra, că părinții nu-și crescū bine pe copii lorū, ēr părinții arū susținē contrarulū, cine? și cum ar de-icide aceea divergință?

Din acestea se vede, înaltă casă! câtū de mare ingerință sē admite prin acelu proiectū în drepturile familiei; dēr totū atâtū de mare ingerință își permite acelu proiectū și în dreptulū bisericilorū autonome: pentru că se dīce în acelu proiectū, că îngrijitōrele asilelorū au sē învețe pe copii și rugăciuni religiose, se înțelege de sine, că rugăciunile acelei religii, în care s'au botezatū copii; ēr de altā parte se permite, că acele îngrijitōre sē pôtă fi de ori-ce confe-siune. Dēcā se nasce întrebarea: cum va iuvēta o îngrijitōre protestantă, care nu cunōsce nici principiile, nici rugă-ciunile bisericeii greco orientale, pe copii aparținētōri acestei bisericeii, rugăciunile confesiunii lorū?

Din tôte acestea și alte asemenea motive ținū și eu proiectulū de sub per-tactare de o încercare nefericită, carea pe câtū sciu eu, amārāsece până în su-fletū pe popōrele nemaghiare din patriā, și mai alesū pe poporulū românū, carele pe de-o parte vede, că acelu proiectū nenorocitū acumulezā sarcini nouē asu-pra lui; sarcini nouē, pe carī poporulū nu le mai pōte suporta; ēr de altā parte, căci poporulū românū, vede în acelu proiectū, o tendință de maghiarisare forțată.

Acēstā nefericită tendință de ma-ghiarisare, se vede și de acolo, înaltă casă! pentru că deși articolulū de lege 30 din 1883, permite nu numai confe-siunilorū și corporațiunilorū, dēr chiar și singularilorū a-și ridica școle medii din puterile proprii și măcarū că atâtū eparhia gr. or. a Aradului cu o jumē-tate milionū de suflete, cât și comunita-tea din Caransebeșiu au petiționatū anii trecuți, pentru concessiune de a-și ridica pe banii proprii, câte o asemenea școlă mediā, în care sē-și pôtă cresce măcarū

tinerimea, ce se pregătesce pentru preo-țiā și învățatoriā în spiritū mai religiosū: totuși nici până acuma n'am fostū no-rocoși a-ne ajunge aceste dorințe.

Chiar de aceea făcārele inteligente românū se întrēbā înaltă casă! cum se întēplā acēsta, că nouē Românilorū nu ni-se permite a ne ridica pe banii noștrii școle medii, de carī avemū cea mai mare lipsă, când chiarū însăși legea ne dā totū dreptulū la acēsta? și cum vine de altā parte de ni se impunū acum asilele de copii, de carī noi nu simțimū nici cea mai puținā lipsă, sēu trebuință? ēr rēspunsulū ce și-lū dā fiă-carele Ro-mānū inteligentū la aceste întrebări, nu este decātū tendința de maghiarisare, care de altfelū s'a pusū pe față și în alte locuri, dēr de care poporulū românū se feresce din tôte puterile..

Națiunea românā, ilustrā casā! a învățatū dela străbunii sēi, dēr chiar și dela compatrioții sēi maghiari, a-și iubi patriā, limba și naționalitatea sa, ca și viața sa, cea ce este o virtute frumoasă și laudabilă, și de aceea ea se apārā din tôte puterile sale de ori ce felū de încercare de amalgamisare, dorindū a trāi și a muri în sinulū națiunii și alū pa-triei, în care s'a nāscutū.

Când provedința divinā, întrū adēn-ca sa înțelepciune a binecuvēntatū acēsta patriā iubitā cu mai multe popōre de diferite limbi, n'a făcutū o fără unū scopū mārēțū, ēr acelu scopū mārēțū n'a pu-tutū fi altulū decātū ca acele popōre sē se iubescū și sē se ajute unele pe altele reciproc, rivalisāndū unele cu altele în culturā și luminā, pentru s'ajungerea sco-pului finalū alū omului.

Diferința de limbă sēu naționalitate nu impedece pe nimeni înaltă casā! în iubirea de patriā, căci iubirea de patriā nu provine numai din limbă, dēr și din simțulū de pietate cu care este omulū, cătrā loculū unde s'a nāscutū, cătrā vatra părinților sēi, unde a petrecutū plăcutele dīle ale copilāriei sale, și cătrā pāmēntulū acela, așa numitū sacru, care adāpostesce țerina și osēmintele părinților sēi. De aceea naționalitatea ori căru individualū, ca și a ori căru poporū fōrte bine se pōte îmbina cu pa-triotismulū fără a se eschide una pe alta.

Pentru a constata acēstā, ilustra casā! nu voi recurge la alte doveđi, ci mă voiu provoca numai la viteza nōstrā armatā, care deși compusā din mai multe naționalități totuși, de câte ori patriā a chīemat-o întrū apārarea ei, toți acei bravi, sēu viteji de felurite limbi au luptatū vitejesce, vārsāndu-și sāngele pentru apārarea iubitei nōstre patrii și a înaltului tronū. De unde se vede dēr,

înaltă casā! că și cei de limbi diferite tocmai așa își iubescū patriā, ca și cei de o singurā limbă; dēr apoi pentru-că ei sē iubescū și mai multū, și sē aducă bucuroși tōte sacrificiile posibile pentru dēnsa, este neapārātū de lipsă sē li se înlesnescā după putință esistența, sē li se îndulcescā după putință viēta prin legi emanate din datorințele și așteptările lorū, ēr nu prin atari legi, carī suntū în cea mai flagrantā contrarietate cu dorin-țele și trebuințele lorū.

Sē se aducā, înaltă casā, legi carī sē ajute și desvoltarea celorlalte popōre din patriā, și deosebi și desvoltarea po-porului românū, care după trecutulū sēu, după sōrtea și pozițiunea sa, este chīe-matū a fi — în casu de lipsă — celū mai sincerū aliatū alū poporului maghiarū; ēr nu atari legi, cum este și proiectulū de sub pertractare, carele numai ar im-piedeca pe Romāni în desvoltarea și în-a-intarea lorū.

Dēcā simțindū poporulū românū, că proiectulū de sub pertractare este men-itū a-lū împiedeca în desvoltarea sa; menitū a se ingera în drepturile bi-sericeii sale autonome; a se ingera în drep-turile familiei și a-i impune sarcini grele nesupportabile, — i causēzā cea mai mare nemulțămire și îngrijire slā-bindū totū mai multū și încrederea cu care ar fi sē fiă cătrā guvernulū statului.

De aceea este datorința rōstrā carī cunōsemū resensulū, îngrijirea și marea nemulțămire a poporului; sē spunemū tōte acestea aiū fără rezervā, și sē respin-gemū acelu proiectū necorăspunđătorū și agravatorū, rugāndū și pe înalta casā sē binevoiescā și din a sa parte a-lū respinge.

Esposiția românā din Caransebeșū.

În 1 Martie s. n. s'a deschisū în sala cea mare a comunității de avere din Caransebeșū esposiția localā aran-giatā de Reuniunea femeilorū romāne de acolo. Esposiția s'a deschisū prin d-na *Maria Romanū*, presidenta Reuniunei, fi-indū de față unū publicū alesū.

Cu acēsta ocașiune, d-na *Ana Vello-vanū* ținū o frumoasă vorbire, în care laudā hārnicia țerancelorū nōstre ro-māne, ale cărorū lucrări espuse la acēstā esposiția facū mare onōre femeilorū ro-māne. După acestea d-na *Sidonia Bălanū* ținū o vorbire în limba germanā, fiindū de față și publicū germanū, ēr în urmă luā cuvēntulū Prea Sānția Sa Domnulū Episcopū diecesanū, *Nicolae Popea*, care într'o vorbire mai lungā își exprimā mul-țămirea și bucuria față cu acēstā întrep-rindere a Reuniunei, mai alesū din im-prejurarea, că la acēstā esposiția s'a pusū temelulū pe lucrulū de mână alū țerancelorū nōstre.

Jelui-m'aș, jelui
Jelui-m'aș și n'am cui
Jelui-m'ași codrului. —
Codru'i verde
Nu mă crede.
Jelui-m'aș la străinū —
Până mâne'i satulū plinū. —
Dēr m'oi lāsa pā'n la verā
Și-oiu eși între hotarā,
Și-orū rēsări gherghetei
Și m'oiu jēlui la ei
Ca la frāțiorii mei,
Și-orū rēsări viorele
Și m'oiu jēlui la ele
Ca la surorile mele.

*
Mē uitai din dēlū în luncā
Tōte plugurile umblā,
Numai plugulețulū meu
Odihnesce sub pārete,
Boii pasce erbā verde.
Mē uitai din dēlū în vale,
Pe ce sē mē pui cālare,
Pe murguțū cu cōmā mare
Pintenogū de trei piciorē.
— Las' sē fie pintenogū
Dēcā'mī calcā la sorocū.

Harnicā-i mândruța mea
Harnicā naiba s'o ia:
Lunea caieru-și făcea,
Marța'n furcā și'lū lega,
Miercurea fusū și prindea,
Joiā'n tērgū mi-se ducea,
Și Vinerea se'ntorcea,
Sāmbāta rufe spāla.
— Popa tōcā'n liturghiā
Și ea uscā la o iia.
— Pārinte, sfinția ta,
Mai așteptā cu tōca,
Sē mi se ușce iia.

*
Dragi-mī suntū fetele dragi,
Vēra când culegū la fragi,
Dēr mai dragi copilele,
Când culegū cuprinele,
Când isū multe și mērunte,
Și nu 'ncapū sē mē sērute.
De m'ar sēruta o sutā,
Ca māndra nu mē sērutā;
De m'ar sēruta o miā,
Ca māndra nu'mī place mie.

*
Bate-mē Dōmne sē zacū
Intr'o grādinā cu macū,
In brațele cui îi placū.

Bate-mē Dōmne sē morū
Intr'o grādinā cu flori
Unde-sū fete și feciori,
In brațele cui mi dorū.

*
Pe de-o lature de satū
Merge-unū pāunū retezatū;
Dēr nu-i pāunū retezatū
Ci-i bādița fermecatū.
Și cine l'a fermecatū?
— Māndruțița lui din satū:
Cu mere din trei grādinī,
Cu apă din trei fāntāni.

*
Dute badeo și te'ntōrce
Și-ți mai fă vre-o cale'n cōce,
De veđi māndra ce-ți mai face,
Că s'a pusū în patū de zace,
Și nimica nu'i mai place,
Ce mānāncā nu'i tignesce
Și ce bea nu'i folosescē.

*
Trage-mī vēntū cu māneca
Sē-mī vie Dumineca,
Sē mē ducū la Comāna,
Sē mai vedū ibovnica
Cum o bate mumā-sa
Cu unū firū de busiocū

Peste subțirelū mijlocū.
C'o panā de rāțișorā
Peste alba fețișorā,
Cu nuele cu smicele
Peste negrele sprīncene.

*
Māriuță gurā dulce
Ia'a ia samā, când m'oiu duce,
De mē ducū pe vreme rea
Dragū ți-oi fi, când ni-om vedea.
De mē ducū pe vreme bună
Merge-om māndrā impreună.
Și ea sēmā māndrā bine,
Când ti-i 'ntōrce dela mine.
Că de-o fi lunā cu norū,
Vei trāi cu mare dorū;
ēr de-o fi lunā cu stele
Vei trāi cu mare jele.

*
Da'nsura m'ași insura,
Nu sciu socru ce mi-o da:
Douē rațe potcovite
Sē mē țiu și eu cu vite,
Doi cōcoși cu ochii scoși
Sē mē țiu cu boi frumoși.
Douē musce'mpedecate
Se mē țiu cu vaci cu lapte.

La această expoziție se află trei obiecte vechi, a căroră cusătură este astăzi de modă și e foarte apreciată. Aceste obiecte sunt: un ștergar de 70, altul de 90, și un petec de peste 100 de ani. Într-o odăială laterală se află și 34 de tablouri de pictură în oleu.

Cele mai multe obiecte sunt espuse de țerancele române; lucrurile acestora se caracterizează prin formele lor esclusiv românești, în timp ce lucrurile de mână ale domnelor și domnișoarelor române sunt amestecate cu forme străine. Etă ce scrie în privința expoziției „Folia Diecesană“ în numărul său din Dumineca trecută:

Expoziția noastră, carea impune atât prin varietatea cât și prin frumusețea obiectelor din sfera industriei de casă a poporului nostru, a produs o adevărată fierbere în publicul din orașul Caransebeș și d'impresur.

În decursul săptămânii expoziția a fost foarte cercetată și publicul s'a întrecut în laude pentru această premerită întreprindere și pentru varietatea și măiestria obiectelor espuse, dintre care lucrul de mână al țeranelor noastre atrage cu deosebire atențiunea publicului, — și cu dreptul cuvânt, din mai multe puncte de vedere.

Cine nu știe cu câte greutate are să se lupte femeia la poporul nostru? Femeia trebuie să grijescă de rostul casei, de lucrul câmpului alături de bărbatul, apoi de îmbrăcămintea întregii familii; — d'ér nu așa ca să capete pânza de-a gata din boltă, ci ea începe dela sămânțatul cenepei și al inului, ea culege aceste plante, ea le murăză, le meliță; ea piéptăniă fuiorul, ea tóce urzela și băteala; ea urzesce, ea învelesce, țese și înalbesce pânza, și numai după aceea își implântă fórfecile în ea de croesce îmbrăcămintea pentru toți cei din casă.

Și după ce a terminat cusătura pentru totă familia, după atât amar de lucru mai are timp și pentru lux, pentru înfrumusețarea îmbrăcămintei sale cu acele forme mândre, care nu le ia gata din jurnale de modă, ci ele trebuie să fie „originea propriului ei geniu.“

Și se nu d'ică cineva, că acele forme sunt sarbede ori fără gust estetic; atât fineța și acuratețea lucrului, cât și combinarea colorilor dovedesc gustul estetic de deplin dezvoltat; formele sunt astăzi căutate și adunate dela țerancele noastre de agenții fabricilor din Europa civilisată, sunt forme reproduse în diarele de modă și de fabrici pe tot felul de materii, sunt forme de modă și lucrative pentru fabricanți.

Acestea sunt însușirile eminente ale industriei de casă la poporul nostru, care ridică valoarea ei în ochii publicului străin, mai cu seamă când 'i se mai pune în vedere și imperfecțiunea instrumentelor cu care se servesc femeia română.

Intr'adevăr numai cel cu soie tóte greutatea cu care trebuie să se lupte femeia română, acela póte judeca din destul meritul lucrului mâinilor ei, acela póte prețui deajuns frumusețea și varietatea ce ne oferă opregele, cătrînțele, cămeșile, covórele, ștergarele, brăcirile, pânzaria și cețele espuse de țerancele române din Caransebeș și din giur.

Societatea geografică română.

Duminecă, 3 Martie, la órele 8 și jumătate séra, M. S. Regele Carol și A. S. R. Principele Ferdinand au mers la palatul Academiei, în sala Senatului, la ședința societății geografice române. La sosire, Regele a fost întâmpinat de d. general de divizie I. Em. Florescu, președinte al consiliului de miniștri, de d. G. D. Teodorescu, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, de d. n. general Manu și general adjutant C. Barozzi, vice-președinte, de d. George Lahovari, secretar, și de membrii comitetului societății.

Majestatea Sa, după ce făcu intrarea în sală, luă loc pe fotoliul presidențial și declară deschisă ședința societății, față fiind un număr public, domni și domne.

D. G. Lahovari dete apoi cetire dărei de semă anuale și raportului asupra situațiunii financiare. După acesta urmară două conferințe ținute de: D. I. Ionescu-Gionu despre Schițe Geografice din secolul al XVII, și D. Nacionu despre importanța geografică în România.

Regele Carol și principele moștenitor au luat parte și la ședințele de Lun și de Marti séra ale societății geografice, în care s'au acordat premii pentru lucrările asupra județului Teleorman (d-lui P. Gheorgheșcu) asupra județului Neamțu (d-lui C. Gheorgiu) și asupra județului Buzău (d-lui prof. V. Iorgulescu) și s'au cetit următoarele conferințe: d. M. Drăghiceanu: asupra isvórelor de păcură; d. G. Buzoianu: asupra determinismului în Geografie; d. C. Butea: despre căpătarea apelor minerale în România; d. A. Brăescu despre Basarabii în Putna și d. I. Dimitrescu: despre Filoxera.

Tóte aceste conferințe au fost ascultate cu un viu interes de întreaga asistență; ér după terminarea lor, Regele binevoi a convorbi cu d. n. confărențiar și cu multe din persoanele de distincțiune ce se aflau față.

Adunările societății au fost și estimp vizitate de un public pe atât de numeros, pe cât și de ales; ér încurajările de tot felul nu i-a lipsit; astfel Majestatea Sa Regele a binevoit a lua asupra-i tótă cheltuiala tipăririi meritosei lucrări asupra județului Buzău de d. profesor B. Iorgulescu, Altea Sa Regală Principele Ferdinand încă a avut generosă ideea de a oferi un premiu de 1000 lei pentru un dicționar geografic al județului Bacău. Societatea „Dacia Română“ sub președința Prințului Dimitrie Ghika, a oferit asemenea 1000 de lei. D. C. Cornescu, din partea „Clubului Regal“ a dat 500 lei. D. Mih. Blașu, Maior Maresu, Solomonu, Halfonu au oferit fiă care câte 500 lei.

Să sperăm, că aceste exemple vor fi imitate și de alți generosi donatori.

O comună vrednică de laudă.

Din Sălagiu, Martie 1890.

Comuna Piră din comitatul Sălagiului este o comună mare, care odinóră a fost curată românească, astăzi însă numai a 5 a parte dintre locuitorii ei sunt Români și încă și aceștia formeză partea cea mai săracă a populațiunii; toți ceilalți sunt Unguri reformați și printre ei se află și 170 suflete Jidani.

La anul 1883 puținii Români, câți au mai rămas în comuna Piră, căpătără de preot pe d-lui Ștefanu Cucu. Când d-sa veni în această parochia, abia se mai găsiu 2—3 familii, care vorbeau acasă românește, tóte celelalte familii românești vorbeau numai ungurește și nu mai trebuiau, decât câțiva ani, pentru a se maghiarisa cu totul. În școlă tóte studiile, chiar și catechismul, afară de rugăciuni se propuneau numai în limba ungurească, așa că școlarii români de atunci nu mai șiau nimic din limba lor maternă, afară de recitarea mecanică, greșită și schimosită a rugăciunilor, pe care de altmintelea nici nu le pricepeau.

Pricina acestor nenorociri este a se căuta în împrejurarea, că poporul român din Piră n'a avut fericirea de a avé un preot cu suflet și inimă românească, care să-l povățuiescă și să-l conducă pe calea cea dréptă, pe care a mers moșii, strămoșii săi, ci cruda sorte li-a trimis lor un preot rutén, un renețat fără suflet, care în loc de a întări în credința sa credința în legea strămoșască și în Dumnezeu cel viu

al poporului român, el înadinsu răpi din gura credincioșilor săi români limba strămoșască și-i demoralisă la culme; la tóte ocaziunile renețatul preot predica poporului român în limba ungurească, conversația sa cu poporeni era de-apururea ungurească, ba chiar și protocoalele oficióse și ale adunărilor bisericesti erau totu pe ungurește.

Urmările acestei ticăloșii le cunoșcem. Numai câțiva ani și caracterul românesc al întregului popor din Piră ar fi fost perdut pentru tótă deuna.

Dumnezeu însă și-a adus aminte de credincioșii săi Români din această nenorocită comună și în cel mai estrem moment al pericolului li-a trimis lor un preot cu suflet bun românesc și consciu de chiamarea sa.

Acest preot vrednic, d-lui Ștefanu Cucu, când a venit în comuna Piră avé să întâmpine greutatea nepusă de mar; poporul eșit și scos din ogașul cunoștinței de sine, îi făcu opoziție mare; învățatorul stăruia să propună și mai departe copiilor români în limba ungurească, de aci se iscă între preotul brav și între învățatorul ticălos o certă mare. Învățatorul se puse sub ocrotirea șovinistilor unguri; spriginit și încurajat nu numai de primăria comunală, ci și de judele cercului Tășnad, el începă a lupta în contra preotului cu tótă hotărârea, îl denunță pe la autoritățile din Tășnad, că ar fi réu patriot și că este un agitator. Mai trist decât tóte era însă, că dintre credincioșii români, afară de 2—3, toți ceilalți sprijiniau pe învățatorul și erau dușmanii preotului.

Tóte acestea însă nu-l descurajă pe energicul preot, ci el suportă lupta cu bărbăția până când în cele din urmă îi succese chiar pe cale judecătorească a da afară din postul său pe acest învățator nevrednic, câștigând școlii sale românești valoarea cuvenită.

De aci înainte lucrurile au luat altă direcțiune; poporul începă să se convingă despre nobilele intențiuni ale preotului său și din și în și prinse a-l stima și a-l iubi mai mult; neînțelegerile au dispărut, credincioșii se grupă în jurul bunului lor păstor sufletesc, cu puteri unite începă să repare greșelile din trecut și să mergă înainte pe calea cea adevărată.

Pe cât au fost de amare luptele începutului, pe atât sunt de dulci acum ródele lor. Astăzi se găsește în comuna Piră un popor consciu de sine și némul său, gata de luptă ori și când pentru drepturile sale și gata de a aduce ori ce jertfă, când acesta o prețind întretele Românismului.

Cine dorește să se convingă despre vitalitatea Românilor din Piră, mergă acolo, cerce și vadă, căci de sigur va da de un popor tréz, cu simțăminte înflăcărâte; va afla acolo o școlă românească, care e cea mai bună dintre cele 4 școle confesionale, ce se află acolo; Români din Piră au astăzi un învățator harnic, cu inimă și suflet adevărat românesc. În locul unei case miserabile și pe jumătate ruinată, în care locuia preotul până acum, se află astăzi o casă parochială de piatră, foarte frumoasă; biserica este de asemenea pusă în rând și bine grijită. Pe lângă acestea Români din Piră au și un grănar bisericesc și sămănături ale bisericiei.

Indemnul la scrierea acestor rânduri m'a dat imburătoarea știe, ce am cetit'ó dílele acestea în „Gazeta Transilvaniei“ despre conferința alegătorilor români din comuna Piră și Peleșarvezelă, ținută în 1 Februarie c. în comuna Piră. Protestul bărbătesc, ce l'au ridicat alegătorii români de aci cu această ocaziune în contra Kișdedovurilor este cea mai viuă dovadă despre

puternica consciință națională a bravilor Români din Piră.

Cu ocaziunea acestei conferințe știe, că s'a luat tot-odată și frumoșă hotărâre de a se înființa un fond de ajutorare pentru poporul nostru. M'am interesat de acest lucru și am aflat cu deosebită bucurie, că vrednicii Români din Piră s'au și grăbit a duce în deplinire această hotărâre. La 8 Martie s'a ținut în cauza această o conferință sub presiunea d-lui preot local și în această conferință s'au îndatorat de bunăvoia Români din Piră a plăti în acest scop pe timp de 5 ani câte-o tacsă săptămânală dela 10 or. în sus. Îndatorirea această este astăzi lege pentru ei; s'au și subscris deja vre-o 80 de persoane cu câte 10, 20, 30, 50 și chiar și 1 fl. pe săptămână. Astfel pe lângă alte multe bune și frumoșe, Români din Piră au pus temelie acestui fond de ajutorare menit a servi trebuințelor neamului românesc. Bine și foarte de dorit ar fi, ca și Români din satele și sātuțele din apropiere să se alature la frații lor din Piră cu asemenea contribuiri!

Acestea tóte s'au făcut cu o mână de Români săraci, cea mai mare parte ții, fără fonduri la dispoziție și fără părtiniri, care abia er fură trețit din amortela străinismului, ce-i coplesise cu totul, și era pe aci să fi omóre.

Tóte acestea sunt a se mulțami strădaniei, unirei frățesti și bune înțelegeri. Ce s'ar pute face cu o asemenea înțelegere între masele mari românești? Munca și înțelegerea dintre Români din Piră ar pute să servescă de învățatură tuturor acelor frați preoți, învățători și alți fruntași ai poporului nostru, care încă nu s'au deșteptat din amortela lor.

Un amic al Pirenilor.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Ecler-română, (Bănat) 1891.

Domnule Redactor! Ne-am hotărât să vă scriem ceva despre concertul nostru, căci și noi am dat cu corul nostru un concert împreună cu joc la 27 Februarie v. în sala mare dela berăria spăilucului.*)

Comuna noastră e aproape de Tisa și e cea mai mărghinășă comună românească din Bănat. Suntem încunjuț de străini: de Serbi, de Nemți și de puțin Unguri, d'ér cu tóte astea ținem cu mândria la nația noastră românească și nu ne facem altă nație din ceea ce ne-am născut să fim.

Ca să nu rămănem înderatul celorlalți Români, am înființat și noi un cor mic în comuna noastră încă înainte de asta cu 6 ani, d'ér n'am dat nici un concert, fiind că ne-am pregătit mai mult în cântări bisericesti, învățându între altele și o frumoșă Liturgiă în șese voci a d-lui Gavrilu Musicescu, care o cântăm aproape în tóte Duminecile și sərbătorile. De astă-dată însă ne-am hotărât să dăm și un concert, concertul cel d'înteu, care mulțumit stăruințelor conducătorului nostru, d-lui Valeriu Ghilăzanu, și sprijinul dat de părintele Nicolae Magda, a succés peste așteptare.

Cu toții, coriștii și coristele, abia am apucat să sosescă ziua concertului ca să arătăm părinților noștri, că suntem vrednici de iubirea lor. La concert toți coriștii și coristele ne-am înfășat în vestimente de sərbătoare, în portul nostru bănățesc: coriștii bărbați, jun și copii cu opinci și obele roșii, în cămeși albe și n chintuș, ér coristele — fetele — în vestimintele noastre albe, în cătrînță și opregă. Astfel ne-am aședat după voci pe un podiu și concertul s'a început.

Cântările au fost următoarele: „Trecui valea“ de I. Mureșianu, cor mic. — „Frunzulă de bujor“, de I. Mureșianu, cor mic. — „Hai leliță“, de D. Cupșa, cor mic. — „Cucuruz

*) Spăiluc—domeniu.

ou frunza 'n susă, coră miestă și „Lume, lume“, de I. Mureșianu, coră bărbătesc.

Pe lângă cântări au mai fost și următoarele 4 declamări predate de coriști: „Nu desperați“ poeziă de I. Vulcani, declamată de *Constantin Ursulescu*. — „La un copil“, de C. Boliac, declamată de *Pavel Moisa*. — „Moșu Martin“, de I. Grozescu, declamată de *Iosif Ghilăzanu*, și „Răgușela Domnilor“, de I. Grozescu, declamată de *Traian Bugaru*.

Atât cântările, cât și declamările i-a plăcut foarte mult publicului, care răspundea cu aplaudări prelungite.

După concert a urmat jocul, care s'a început cu „Ardeleana“ și a ținut până 'n zori. Tote jocurile au fost vesele și însuflețite.

Și era lume multă chiar și din împrejurime. Tota inteligența din loc, fără osebire de nație, a fost la petrecerea noastră!

Succesul material încă e multămitor. Cu totul s'a încasat 65 fl. 70 cr. din care substragem cheltuelile de 46 fl. 50 cr., — rămâne venit curat pentru fondul corului 19 fl. 20 cr.

Așa am încheiat câștigurile, așa s'a săvârșit petrecerea noastră, — și mulțumim la toți cei ce au luat parte.

Buza Ciolacu.
Maria Ghilăzanu.
coriste.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans.“

Clușiu, 20 Martie, 10 ore 45 minute seara.*) Universitarii unguri, ca la 60, într'o sedință ținută astăzi, Vineri, la 6 ore, între espectorările cele mai mârșave la adresa României, s'au încercat să facă cunoscut și să combată memorandumul Bucureștenilor. După sedință urmă arderea memorandumului și a diarelor românești în piața principală.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta)

Clușiu, 21 Martie. Studenții universitari maghiari au ținut o adunare, în care au hotărât să se alature la mișcarea universitarilor maghiari din Budapesta în cestiunea memorandumului studenților universitari români. După intrunire diarele românești și memorandumul au fost arse pe stradă.

Viena, 21 Martie. Decisiunea în cestiunea încheierii tractatului comercial între Austro-Ungaria și Germania se așteaptă pe săptămâna viitoare, deoarece până atunci va sosi răspunsul guvernului german la propunerile făcute de Austro-Ungaria.

Fiume, 21 Martie. De aci s'au imbarcat pe vaporul cufundat „Utopia“ 22 de emigranți, dintre cari 10 au perit.²⁾

Berlin, 21 Martie. Foile de aici cred că atacurile îndreptate în contra ministrului *Bötticher* sunt o manevră de răsbunare sistematică și că *Bismarck* este inițiatorul acestor învinovățiri.

Literatură.

„Cuvinte sufletești“ de *Carmen Sylva* (cu un potret heliografic al M. S. Reginei României, lucrând la evanghelia dela Curtea de Argeș). București, Tipografia cărților bisericești. Format 8° mare cu 131 pagini. Edițiunea elegantă. Preț 1 fl. 20 cr. Comandă se pot face la *Librăria Nicolae I. Ciurcu*, în Brașov.

Crestomatiă română. Modele literare din autorii secolului al XIX-lea, ca notițe biografice și apretieri literare, in-

*) Sosită astăzi la 8 ore dim. — Red.

²⁾ Acest vapor s'a cufundat în zilele acestea în strîmtorea dela Gibraltar în urma unei ciocniri cu 2 vapore englezești. Au perit vr'o 200 persoane. — Red.

toamite pentru clasele superioare de liceu, seminare, școle pedagogice, externate etc. și potrivite atât pentru aplicarea stilisticii și retorice, cât și pentru completarea istoriei literaturii, de *I. Manliu*, profesor. București, 1891. — Sub titlul acesta a apărut la București o nouă și valoroasă soriere, datorită d-lui profesor *I. Manliu*. Cartea are 618 pag. format 8°. Preț 3 lei 50 bani.

Au apărut:

„**Robinson Crusoe**“ séu aventurile minunate ale unui naufragiat, prelucrat pentru tinerimea noastră, cu șese chipuri. Editura librăriei *Nicolae I. Ciurcu* în Brașov. 1891. Format mic cu 160 pagini. Preț 35 cr. exemplarul.

„**Culegere din cele mai frumoase povești**“ de *Ioan Bota*. Cuprinsul: *Impăratul Florilor*, *Pasărea cu pene de aur*, *Bul Mihai*, *Oușle de aur*, *Spân fără de mărte*, *Impăratul galben*, *Fata cea frumoasă*, *Fata Pajorei*. Editura librăriei *Nicolae I. Ciurcu* în Brașov. 1891. Format mic cu 127 pagini. Preț 30 cr.

Apel.

Craiova, 3 Martie 1891.

Retrăgându-mă la pensă dela Aprilie viitor, mi-am desfăcut biblioteca ce o aveam, și o mare parte din cărți am trimis-o la locul născerei mele în comuna *Husmez*, comitatul *Solnoc-Dobea*, pentru a forma o bibliotecă pe lângă șola românească de acolo.

Pentru scopul acesta rog pe domni autor și editori de cărți românești să binevoiescă, în interesul luminării poporului a trimite câte un exemplar din operele d-lor la aceea bibliotecă.

Tot așa asemenea rog și pe alți domni, cari au cărți vechi séu noue, în ori-care limbă a țerei, și nu le mai folosesc, să binevoiescă a le trimite la bibliotecă, sub adresa: D-lui *Teodor Rusu*, învățător în *Husmez*, *Csaki-Gorbó* (*Hosszmez*.)

Numele donatorilor se înscriu, alături cu titlul cărții, în catalogul bibliotecii.

Simeon Mihălescu,
prof. în Craiova.

CUVINTE SUFLETEȘCI

de *Carmen Sylva*.

Despre pomul vieții.

Cuvintele luate pentru rugăciunea de astăzi se află în sfânta Evanghelia dela Luca, cap. 13, vers 8 și 9.

„Iar elă răspundendă dice lui: Dă-mă! Lasă-l pe el și intru acestă ană până îl voi săpa împrejur și voi pune gunoii și de va face rodă; ér de nu, îl voi tăia în anulă celă viitoră“.

Grădinarul rógă aci pe stăpân pentru viața pomului ce a stat mulți ani fără a da rodă, și pe care stăpânul voia să-l taie. Grădinarul cere să mai sape odată pământul din jurul lui, să mai pună gunoii peste rădăcinile lui, că dora prin muncă și îngrijire să scape de peire pomul cel tiner și frumos, în care și pusese multă nedejde și care acuma gata era de tăiat și de aruncat în foc, pentru-că fără folos sorbea într'insul puterea pământului, fără folos era încălțit de sora, fără folos udat de ploia ce-i trimetea Dumnezeu și pentru-că împotrivitor era la totă îngrijirea ce i-se dăduse. Grădinarul totuși speră, că elă a greșit întru ceva de nu rodesce pomul, și că a lui este vina decă sormanul pom e osândit spre tăiere.

Câți pomi tineri stau frumoși și plini de podoba, despre cari nimeni nu scie pentru ce nu dau rodă. Ei au fost păziți și îngrijiți, crescuți la loc de adăpostire, sprijiniți cu pari tari pentru ce să crească drept. Ei au fost udati la timp, li-s'a pus gunoii după trebuință, au fost în sfârșit îngrijiți cu cea mai mare cunoștință

și înțelegere omenescă, pentru ce să le fiă priinciosă primăvera cea frumoasă și plină de flori și vara cea bogată roditoare. Dér ce se veți? Primăvera n'a adus fructele așteptate și torma n'a avut ce coce. E amară, e mult amară pôte cea mai amară durere, o osteneală îndelungată fără folos, o osteneală pentru omeni iubii, o osteneală pentru un lucru bun, o osteneală care totuși n'a isbutit. Trece timp îndelungat, fără să mărturisim, că munca și osteneala au fost zadarnice. Trece timp îndelungat, până să părăsim lucrarea începută. Și chiar atunci în părăsim nici speranța, nici lucrarea, până la adencile noastre bătrânețe. Mintea noastră, inima noastră sunt frământate de cugetarea, că noi în nesciința noastră n'am îngrijit îndestul de ceea ce era mai de căpeteniă, și că din vina noastră fructe n'au fost, că din vina noastră cele cari au fost nu s'au copt, ci au căcut verzi de pe pom. Neconținut se deșteptă apoi din când în când nedejdea, din ce în ce mai slabă, dér ea neconținut se deșteptă în noi. Nu voim și nu putem să rostim cuvântul, care pune capăt speranțelor noastre. Nu voim să adevărim, că n'a isbutit, căci acesta ar fi pôte lovitură, care ne-ar nimeri pe noi mai întâi și ar fi pentru noi, mai mult decât pentru pomul nostru, o lovitură de marte.

Și totuși, în noi dicem: tôte se pot schimba. Punem pe om într'o lume nouă, în care el se pôte face peste așteptare vrednic decă ar sta singur acolo, într'o împrejurime priinciosă, în care se nu-i fiă închise ușile și inimile celor bun, și în care lucrare se săvârșească cu isbândă. Acela, care voește să îndrepteze și să deschidă o cale nouă, acela este adesea nevoit să vadă cu întristare, că pe cât priceperea lui a fost mare pe atata mânilor lui le-a lipsit puterea cuvințiosă pentru a isbuti acolo, unde trebuie să isbutescă.

Cel ce n'a dat naștere unei gândiri mari, e mai destoinic a o duce la îndeplinire; precum și fiul despre care am deservit, se pôte face un om vrednic într'o altă parte a lumii séu printre alți omeni.

Nimene nu e cruțat de umilire, nici cultivatorul cel mai credincios, nici grădinarul cel mai vrednic și nici chiar geniul cel mai mare și mai iscusit. Toți sunt siliți să aducă aminte, că sunt omeni slabi, când se ridică prea sus cu gândirile lor.

Dér tocmai atunci nu trebuie să șovăim și să ne perdem nedejdea; căci viitorul e ascuns dinaintea noastră și el pôte ascunde în sine comori necunoscute, pe cari vom fi chemați a le afla mai târziu. Să nu părăsim dér lucrarea începută. N'am descoperit încă greșela, care ne împedează să isbutim. Băieții noștri pot să aibă însușiri bune; noi însă nu le înțelegem firea lor, i am așezat în loc nepotrivit și-i îndreptăm strîmbându-le creșterea lor naturală. Nu e nici odată prea târziu, de a-i rădădi, dându-le altă hrană și altă lumină. Noi însă, în amărăciunea noastră și a lor, apucăm din ce în ce pe căi tot mai greșite, fără a ajunge la o îndreptare; și atunci ne oprim și noi și băieții noștri în fața vieții nemângăiați, fiind că n'am înțeles nici unii nici

alții cerințele vieții. Cu câtă trageme mai tare de acest capăt, cu atât încurcăm lucrurile mai mult și le încălcăm mai tare.

N'avem decât să ne schimbăm punctul de sprijin, care ne-a împedat de a isbuti, n'avem decât să lămurim din nou lucrarea noastră, pentru ca planta să crească și să înflorească, isbucnind din grămada sub care credem, că e îngropată. Nimic din ceea ce are putere de viață nu zace în veșt îngropată, ci și face cale printre petre și prin nesp și printre tôte pedicile, pentru a eși la ivelă, chiar atunci când ochii noștri s'au întors în altă parte, ori s'au închis. Christos n'a vedut ruda faptei lui, care a schimbat lumea. El a primit mărtea pentru ași asigura ruda; căci el a știut, că din mărtea lui va răsar o viață nouă. La început mărtea lui se părea zadarnică, pentru că învățecii șovăiau și se îndoiau. Sămënța a stat ore-care timp în pământ, și apoi de odată a incolțit, a crescut și a aruncat mladă desă și puternică, care s'a întins peste tot pământul. Mântuitorul a udat cu sângele inimei sale pomul legii lui și s'a urcat pe cruce cu încredere deplină în viitor.

Decă noi nu voim să jertfim sângele inimei noastre, atunci nu isbutim a săvârși lucruri mari. Numai prin lăpădarea și uitarea deplină de sine vom face a lucrarea noastră să dea rod. Cei mai mulți dintre noi sunt chemați să sâdască pomul, fără a-i vedea fructele. Aceste sunt menite pentru alții.

Decă ești plugar bun, împlinesc-ți chiamarea. Mergi din loc în loc și împarte sămënța și nu aștepta, ca ea să înflorească, căci viața e prea scurtă, și trebuie să muncești, căci nu ți-se iartă să o petreci în așteptare. Sâdese fără repaus; căci sămënța va incolți. Nu tăia planta, îndată ce ea te-a amărit în nerăbdarea ta. Pôte că un altă grădinar mai bun decât tine va dobândi frumșea la care tu n'ai isbutit.

Ascultă mai întâi întru inima ta glasul marelui grădinar, care grăiesc liniștit: „Incredințeză-mie pomul tău: sub mâna mea el va da rod!“ Urmază apoi în pace pe calea vieții tale și crede într'ensul, căci lui nimic nu e cu neputință.

Stăpâne! Ai îndurare de noi și mai lasă-mi pomul meu! Nu ridică mâna Ta pentru a-l tăia. Căci eu încă n'am lucrat deajuns pentru a-l întări și înfrumșea! Priceperea mea e neînsemnată, cunoștințele mele sunt neputincioase, mâna mea e slabă. Dér cu ajutorul Tău, Părinte al vieții, anii vieții mele nu vor fi stérpi. Mă voi lupta până la cea din urmă suflare. Cu ajutorul Tău voi începe necurmat și din început întru ceea ce Tu mi-ai încredințat. Mai îngăduie puțină vreme, până când grădinarul Tău va isbuti mai bine și cu iscusință mai mare. Îndelungă răbdarea Ta nu e răbdare omenescă. Tu nu voiesc să osândesc. Ér decă mâna mea e slabă, pune lucrarea mea în alte mâni, mai înainte ca să se nimicească! Nimic nu voiesc pentru mine, ci pentru ca să viețuiesc ceea ce mi-ai încredințat Tu, Dă-mă! Lăpădăsecură din mână, și fi mai răbdător încă cu neputința mea! Astfel Ție ne rugăm din tot sufletul! Amin!

ECONOMIA.

Ce trebuie să facă stuparul în Martie?
(Urmare.)

Mijlocul cel mai potrivit și mai sigur pentru de a ne scăpa de regina falsă este schimbarea coșniței, și adică: Săra târziu luăm în linisec coșnița cu regina falsă și o ducem într-o mică depărtare dela stupină, unde o lăsam până dimineța, er în locul ei așezăm o coșniță goală, ori, dacă avem, o coșniță cu faguri conservați (nestrificați). Astfel dimineța toate albinele, cari au eșit din coșnița cu regina falsă, re'ntonându dela câmp, voru grăbi la locul lor cunoscut, adică la coșnița noastră pusă în locul coșniței lor celei adevărate. Sosind s'era, erăși luăm coșnița cu regina falsă și o așezăm în altu-locu unde va, ca albinele să nu prindă a-și cunoște locul cel nou, și o lăsam până dimineța. Albinele, cari nu au eșit ieri la câmp voru eși astăzi și re'ntonându, voru merge și ele la locul lor cunoscut, unde acuma voru afla și pe soțele lor ieșite din coșnița cu regina falsă încă din ziua premergătoare. Preumblarea acesta a coșniței cu regina falsă o facem și în zilele următoare până când regina mincinosă se va trezi de-odată fără soțe, cari toate au părăsit'o pe nesimțite. Mincinosă va cerca, pôte, și ea să iese cu soțele ei puține, câte-i voru mai fi rămasu credinciose, der înzadaru va iesi, căci ea nu mai pôte sbura ca înainte de a fi ajunsu la demnitatea de regină, ci va căde la pământ și se va prăpădi.

Sfârșindu lucrul acesta acuma, noulu stup fără regină ilu ajutorăm cu o regină rezervistă, punendu-o sub capacu, seu dacă nu avem regină rezervistă, ilu impreunăm cu altul, afumându și stropindu cu miere albinele dela amendoi stupii cu pricina. De sine înțelesu, că stupul fără regină ilu ținemu vr'o câteva zile în coșnița lui, până voru prinde veste albinele, că li-a peritu regina, și numai după aceea ilu impreunăm cu altul, — căci la din contra voru năpădi asupra reginei dela stupul cu care voim a-lu impreuna.

La târne și în casul acesta ne putem ajuta mai cu înlesnire; seu totu în modul aci descris, seu în cele din urmă lăsam târna cu regina falsă la locul ei și scotem (dina la amedă) numai fagurii din ea, cu totu cu albin, și în o depărtare dela stupină albinele le măturăm cu pēna mai întâiu de pe unu fagure, și după-ace albinele scuturate s'au dusu la locul lor, măturăm albinele de pe fagurul alu doilea, și așa mai de parte, până le-amu măturat pe toate. Regina falsă va rămānē în cele din urmă pe josu. De sine înțelesu, că în târna deșertatā de faguri, în timpul cātu indeplinim lucrarea acesta, punem vr'o două rame cu faguri, ca albinele re'ntornate să prindă mai cu înlesnire locul. Fagurii scoși apoi ii așezăm erăși la locul lor.

3. *Retezăm (rotundim) vârful fagurilor.* Stuparul cu coșniți simple (de nuele) își reteză stupii în luna acesta, după ce vremea a început să se încăldească. Lucrarea acesta e de lipsă, căci fagurii învechiți nu aduc nici unu folos și împedecă sporirea și bunăstarea stupului, de ore-ce albinelor nu le place să lucreze în locuințe cu faguri vechi și innegriți. Prin retezare e dreptu, că le dăm de lucru și le facem multu puțin a-și perde timpul cu zidirea fagurilor noi, der prin acesta le indemnăm ou atātu mai tare la lucru, le silim așadiciendū a fi diligente și a munci. În lucrarea acesta le putem și noi ajuta prin nutrire, căci dacă le vomu da miere ele voru putē mai cu înlesnire și mai cu sporu construi fagurii noi. La retezare nu trebuie să cruzăm mai vortosu fagurii ou celule (oasului) de trântori, cari primăverā nu suntu nici de unu folos, căci albinele nu depun bucosu miere în acești faguri, și retezându-i, impede-

cămū sporirea — prea timpuriā — a trântorilor.

La târne nu întrebim retezarea, ci fagurii mai puțin vechi ii scotem și li păstrăm pentru altă-datā, când stupii voru avē lipsă de faguri la depunerea mierei, er fagurii cei vechi și inegriți ii topim în cērā.

Când retezăm stupii se nu lăcomim la mierea rămasă din iernā, căci ne putem păcăli, fiind adese-ori siliți să li-o dăm înderētū din cauza timpului schimbăcios de primăverā. Din contra trebuie să nutrim stupii lipsiți de nutremētū.

4. *Întrebim nutrirea speculativă.* Nutrirea speculativă (măiestrită) o facem încă în luna acesta cu scopul de a mijloci sporirea grabnică. Lucrarea acesta e forte avantajosă și ne răsplătesce indoitu și întrăitū ostenelā, căci stupul nutritu prinde putere, albinele se sporesc de timpuriu și astfel tragem uădejde la roi mult și bun. Nutrirea speculativă e mai recomandabilă a o face cu miere curată, seu cu faguri plini cu miere, dela cari retezăm cu cuțitul pelița de cērā de pe celulele cu mierea, ca albinele să se atingă de ea și să o întrebunzeze.

Nutrirea speculativă însă o facem totdeuna după-ace albinele au eșit din iernā și s'au curățitu, căci la din contra dau în urdinare. La nutrirea stupilor ne ferim a-i înveta să fure, și hōtelorū nu le vomu da prilejū să fure, strimtorându urdinișul.

5. *Impreunăm stupii cei slabi.* Se ivesce de multe-ori trebuința de a impreuna stupii cei slabi, ceea-ce ne va fi mai de mare folos, ca neimpreunati. Stuparul se țină totdeuna a avē stupi, măcaru mai puțin, der tari, decât mult și de nici o trebā.

6. *Curățim fagurii și coșnițele.* O lucrare neincungiurată de lipsă ca acesta, stuparul nu trebuie să o neglige. Fagurii, cari s'au murdăritu în urma bōlei de urdinare, trebuie să i curățim, căci prin acesta cruzăm albinele și în timp și în ostenelā. Partile fagurului tare murdăritu de urdinare le tăim cu cuțitul, dacă nu ne succede a le curăți ou o peria mai asprā, așa încātu să nu stricăm fagurul. Dacă vomu lăsa fagurii murdăriți, albinele își voru perde totu timpul scump de primăverā cu curățirea fagurilor, de aceea trebuie să li tindem noi ajutoru în lucrarea acesta, puțin plăcută pentru dēnsele.

De asemenea curățim și coșnițele de toate murdăriile, ces'au putut ingramādi peste iernā: de sfărāmăturile de cērā, de gunoie, de pânze de paiangen, de molți ori de cari (vermi) morți și de alte necurățenii. Cu unu cuvētū, stuparul delaturā ori-ce necurățenii din intrēga stupină.

În luna acesta începem a ne procura mereu cele trebuinciose pentru verā, pregătim coșnițele pentru roire, reparăm cele vechi, er cele noue le punem să se usuce.

Aceste sunt lucrurile de căpeteniā ale stuparului în luna lui Martie.

Din istoria creșterii animalelor.

(Urmare.)

a) Rassa Simmenthaler.

Sub această numire sunt cunoscute în deobște soiurile pistrife mari din Bern; soiul micu alu acestor vite bălțate este cunoscutu sub numirea de Fruttiger seu Adelboden din cantonul Bern. Locul principalu unde se creșce acestu soi de vite este valea Simme, care se întinde dela Latterbach peste Erlenbach Weissenburg, Boltingen, Zweisimmen până la Saanen.

Cultivatorul de vite din Siemmenthal, deși nu pōrtā numirea de cultivatoru de vite raționalu, este totuș espertu în creșcerea vitelor și în comerțulu cu ele, și este prevēdătoru în alegerea vitelor de prāsili.

Esperința ndelungatā a populațiunei, imprejurările locale favorabile, creș-

cerea vitelor pe o întindere mai mare au făcutu, că valea Simme se fiā deja de multu locul de întrunire al vitelor frumoșe „bălțate bernice“ și se fiā cercetată de multu negustori din Elveția și din alte părți.

Rasa bălțată bernică (Fruttiger și cu deosebire Simmenthaler) esporteză deja de mai multe decenii materialul principalu de nobilitare pentru soiurile germane sudice și anume mai întâiu în Württemberg, după aceea în Baden și în Bavaria. În Württemberg furā introduse deja pe la jumătatea secolului trecut vitelē bernice pentru nobilitarea soiurilor württembergice. Multu cunoscători de vite țină această rasă de rasa viitoare a Germaniei; și această părere se va ridica mai curēndū seu mai târziu la însemnătatea cuvenită, pentru-cā rasa de Simmenthaler corēspunde mai multu decât celelalte, la toate trei scopurile pentru care se țină vitele.

Semnele caracteristice ale vitei Simmenthaler sunt: colōre aprōpe totdeuna bălțată, nici-odată nēgrā, capu micu, căutaturā pretinosă și plină de viētā, cōrne fine și îndreptate înainte și în sus, la rădăcinā mai multu lucii și mai multu ovalā decât rotundā; la tauri cōrnele sunt adese-ori grōse și îndreptate înapoi și în sus. Grumazul este gingașu, mai multu scurtu decât lungu, cu grēblānū puternicu, trunchiul este bine formatu, cu cōstele și cu șoldurile pline. Partea posterioară e largă și lungă, și rădăcina cōdei este adeseori ridicată. Ugerul e bine formatu și adeseori cu țite bine marcate, cum se află adese-ori la soiurile dela țerā, (germane sudice), forte adese-ori se află și a cincea și a șesea țită. Pelea la unele este tare subțire și mōle, la cele mai multe e tare grōsă și acoperită cu pērū aspru. În privința acesta este mare deosebire între soiul Simmenthal-Saaner și între soiul Fruttiger: acesta se esplică ca o urmare a pășunii și a climei. Vitele acestea sunt tare îndrāsnețe și vioie. Mersul le este fără piedecă și siguru; s'ar putē dice elegantu. Greutatea vie se pōte tacsa aprōpe la 7 mājī, celū puțin la cele de soiul celū mare de rasa Simmenthaler și rasa Fruttiger are 5—6 mājī.

b) Rassa de Hollanda.

Rasa de Hollanda este soiul celū mai bunu dintre vitele cornute dela șes și e tare răspândită în Germania și cu deosebire acolo, unde laptele prospet este tare căutat, mai cu sēmā în apropierea orașelor mari și în ținuturile tare impopulate. Caracterul vitei dela șesu trebuie să-lu luăm în privire și din altu punctu de vedere, căci numai acolo sunt de a se ține asemenea vite, unde se află nutrețu în măsurā bogată, cu deosebire prin văile riurilor.

Rasa Ollandā are capu lugu, îngustu ușorū, și gurā largă, der bineformată, cōrnele sunt îndreptate înainte și înjos și sunt cu vârful lor celū negru încovoiatu în lăuntru. Grumazul este lungu și sveltū (subțire) cu unu grēblānū tare, puțin dezvoltatū. Spata și spinarea este la unele largă, și spinarea aprōpe planā, la altele însă ceva ridicată, crucea ei totu dēuna este latā și șoldurile tare largi.

În provinciēle Prusiei ostice aflā aceste rase de vite de vr-o 30 ani încōce o lățire însemnatā.

c) Soiurile de vite din ținuturile nordice ale imperiului german.

Creșcerea vitelor în Schleswig-Holstein are unu interesu deosebitu, pentru-cā aici ele sunt trecerea dela cele din ținutul Marsch alu pășunelor bogate la cele din ținuturile înalte seu din locurile sterpe. Pământul acestei provinciē se deosebesce anume după poziția și calitatea pământului în trei părți, cari asupra trebuințelor economice au influință deosebită.

Soiurile de vite, cari sunt răspândite pe țermurii ostice, facu trecerea dela

cele din ținuturile șesose la cele din locurile muntose, prin câmpurile roditoare, pe malurile mării ostice și nordice, cu deosebire în Marschland, în provinciēle Hollanda nordică, Friesland și Grönigen. În imprejurimea dela Leyden se prāsescu cele mai grele și mai frumoșe vite. Vita din Grönigen se potrivește mai bine spre ingrășare decât vitele din alte ținuturi. Vitele de lângă Utrecht și de lângă lacul Zuider se deosebescu prin unu capu de totu micu și prin grumazū scurtu.

În ținuturile năsipose se găsescu unu soi de vite mici de colōre roșie, asemenea celor englese. Vitele din Gelderland se țină între cele de puțin însemnătate ca și cele din Brabantul nordicu și Drentha. De cele mai folosite vite, trecu cele din Friesland în Hollanda nordică. Ele se țină de soiurile grele și se deosebescu prin structura frumosă, piele subțire, colōre tare bălțată, ș'anume între soiurile acestea se află multe albe ori pistrife, pe albu cu negru, cenușiu etc. câte odată cu pete roșii întunecate. Greutatea vie este aprocsimativu de 6 mājī.

Între acestea sunt tare prețuite cele englese (Angler).

Vita Angler este de colōre brunetă-deschisă, la grumazū și capu adese-ori cu dungī negre. Fruntea ceva cam latā derā are capu frumosu cu cōrne de lungimea mijlociā, bine formate, lângă capu albe, în vârful negre îndreptate în lături și în afarā. Grumazul este proporționatū și cu o bārbiā ce abia se pōte observa, peptul este adeseori ceva cam îngustu se pōte zice însă, că trupul lor este proporționatū și bine formatu.

Vaca Angler ajunge după ce s'a dezvoltat pe deplin, la 5—6 ani, o greutate vie de 450 chg. însă partea cea mai mare din ele este totuș cu multu mai ușorā. Ele pōrtā semnulu prisosinței în lapte și dau în raportu cu greutatea lor vie o mulțime de lapte bunu și unsuros. Aceste vite se potriveșcu și pentru ingrășare, avēndu carne bună și gustosă. Boli din acestu soi nu se prea potriveșcu la lucru, din cauza greutăților neînsemnate și din cauza structurii oșelor de totu gingașe.

Scopul prāsirei este de a prāsi vite bune de lapte. Viței după fătare se iau dela vaci și se lăpteză din vase cu mare grijā. În etatea de 2½ ani vițelele acestea nu facu nici o impresiune plăcută fiind scōse spre vëndare etc. Însă dacă suntu nutrite bine, atunci ele se dezvoltā într'unu modu tare bătătoru la ochi și tare repede.

Vitele Angler mergu regulatū la pășune dela mijlocul lui Maiu până la sfârșitul lui Octomvre și se simtū bine prin ori ce pășune. Cu ele se pōrtā și ađi comerțu însemnatu.

Din jurul vetrei.

Ghiciturī, culese de G. T. Bulgărescu din Predealū

Ce intră în tōte
Și rămāne după mōrte?

(Numere.)

Am o casă văruiță
Și nicāiri găurită.

(Urm.)

Cinci în brinci
Nēgra'nainte.

(Urm.)

Inima dracului
În mijlocul satului.

(Puscărtia.)

Bărnuță de osu
Duce porcii'n josu.

(Peștele.)

Am o țandurā de bradū
Duce vestea'n Țarigradū.

(Scrisoarea.)

Urū lupulū la hotare
Și s'aude'n altā țerā.

(Tunetul.)

Răsbuciu pe cărare
Cu toba'n spinare.

(Melon)

In valea lui pitpalacū
Sē dā urșii peste capū.

(Lăncuș)

Am nouă frați
Intr'o cămașe îmbrăcați.

(Un bărbat)

MULTE ȘI DE TOATE.

Concursu de frumșete.

Orașul Barcelona din Spania, organiza un concursu de frumșeți spaniole-franceze, ca să se facă și mai strălucite sărbătorile ce se voru da în Spania...

Cum au murit Napoleonii.

Morțea prințului Napoleonu, reamintesc ziarului parisienu „Gaulois”, chipul în care au murit principalii membrii ai familiei Bonaparte.

Napoleonu I a murit de tristețu și neactivitate, pe stâncu dela Santa-Elena la 5 Mai 1821.

Fiul sēu, ducele de Reichstadt a murit de o boală de pieptu la Schönbrenn, la 22 Iulie 1832. Melancolia destinului sēu a fostu fără îndoială adevărată bōlă, care a ucis pe tēnērul prințu.

Lucianu Bonaparte a murit la 24 Iunie 1840 la Viterbe de unu canceru de stomacū.

Sora sa, Elisa Bonaparte, „Semiramida dela Lucca” a fostu ucisă de nisce friguri nervōse la vērștă de 43 de anī, în strălucireu frumșeții sale.

Louis Bonaparte, muri de întristareu ce-i pricinui internareu la Ham a fiului sēu, care avea să fiă Napoleonu III.

Paulina Borghese a murit la Florența, la 1825, de bōlă o delingōre pricinuită de supērareu pentru morțea lui Napoleonu.

Napoleonu III a murit de piatră la Chislehurst.

In sfirșitū morțea tragică a prințului imperialu, în țera Zulușiloru, e încă în amintireu tuturorū.

Sciri comerciale.

B.-Pesta, 14 Martie. Tērgulū începutu în săptămāna acēstă n'a avutū mai nicū o influință asupra negoțului de produse.

Mișcareu s'au restrinsū la puținī articuli. Numēraru abundanțu. Efectele prima s'au plasatū lesne cu 3 3/8 %.

Cereale. Rapōrtele de pe piețele esterne comunică prețuri ferme. În New-York grăulū a încheiatū cu 2 cenți mai sūsū ca în săptămāna premergētōre, în Angliu cu 1/2 sēu cu unū șiling. Mai tare s'a urcatū prețurile în Germani. Aici grăulū a încheiatū cu 6, secaru cu 4 mārci mai sūsū.

In B.-Pesta grăulū a avutū la începutu o mișcare fōrte viuă. S'au vëndutū cam 110,000 mājī metr. In celelalte negoț restrinsū.

Coloniale. Zaharu prețuri ferme. Notēză: rafinatū 33.50, 33 fl., cubū 34—33. 50 fl. — Cafea, negoțu viu, Ceylon 203, 191 fl. Portorico 188, 170 fl., Mocca 190, 182 fl.

Păstăiose. Așteptările puse în deschidereu tērgului s'au realizatū numai în parte, fiindcă mai alesū din causa comunicațiunei negoțului a fostu încătu restrinsū. Notēză: fasolea mare 7.50,

8.25 fl. după calitate, linte 8 fl., mazerea 10.50, 11.50 fl., hrișca 7.25, 7.50 fl. — tōte suta de chlgr.

Victuale. In ōue ofertă moderatā prețuri neschimbate. Numai cātră fine puțină urcare. S'au plătitū 43—44, cu 1 fl., lada de 1440 ōue cu 32—34 fl. — Galite. Vii și tăiate au intratū puțin, de aceea prețurile ferme. Notēză gāșce tăiate 5, 5.50 fl., vii îngrășate 3.40, 4 fl. pui 1.30, 1.70 fl. curei 5—6 fl. — tōte cu pārechea. — Untulū 5.10 fl suta de chlgr. Cartofi 2.90, 3.30 fl. — suta de chlgr.

Lănd. Aparițiā particulară, de cātva timpū vëndările se desvōltă binisorū, prețurile însă mergū totū în josū.

Trageri la sortii.

Table with columns for dates and numbers, listing lottery results for various categories like Crucea r. ung. and others.

Table with columns for dates and numbers, listing lottery results for various categories like Basilica and others.

Calendar table for the month of March, listing days of the week and corresponding dates.

Tērgulū de rimātōri din Steinbruch. La 16 Martie n. starea rimātōrilor a fostu de 103.281 capete, la 17 Martie au intratū 2367 capete și au eșitū 840 rēmānēndū la 17 Martie unū nu-

mērū de 104.808 capete. — Se notēză: marfa ungurescā veche, grea dela 47 pānă la 48 cr. marfa ungurescā tineră grea dela 50 cr. pānă la 51 cr., de mijlocū dela 49 cr. pānă la 50 cr. — ușōră dela 49 cr. pānă la 50 cr. — Marfa țērānescă grea dela — pānă la — cr. — de mijlocū dela 48 1/2 cr. pānă la 49 1/2 cr. ușōră dela 48 1/2 cr. pānă la 49 1/2 cr. — Marfa de Romānia de Băkonj grea dela — cr. pānă la — cr. transito mijlociā grea dela — cr. pānă la — cr. însă transito ușōră dela — cr. pānă la — cr. transito dto țepōsă grea dela — cr. pānă la — cr. transito mijlociā dela — cr. pānă la — cr. Marfa sērbescă grea dela 49—50 cr. transito, mijlociā grea dela 49—50 cr. transito, ușōră dela 48—49 cr. Porci îngrășați de unū anū dela — cr. pānă la — cr., îngrășați cu cucuruzū dela — cr. pānă la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. pānă la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 18 Mart. n 1891.

Table of commodity prices in Budapest, listing items like grain, oil, and other goods with their respective prices.

Bursa din Bucuresci din 18 Martie.

Table of stock market prices in Bucharest, listing various securities and their values.

Cursul pietei Brașov.

Table of market prices in Brașov, listing items like banknotes, silver, and other goods.

Cursul losurilor private din 18 Mart.

Table of private lottery results, listing various lottery numbers and their corresponding prizes.

Cursul la bursa din Viena.

Table of stock market prices in Vienna, listing various securities and their values.

Abonamente

GAZETA TRANSILVANIEI. se potu face ori-cand pe langa condițiunile următoare: Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl pe șese luni 6 fl., pe unū anū 12 fl. Pentru Romānia și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unū anū 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anū 2 fl., pe șese luni 1 fl. Pentru Romānia și străinătate: pe anū 8 franci., pe șese luni 4 franci.

Proprietarū: Dr. Aurei Mureșianu Redactorū responsabilū interimalū: Gregoriu Maiorū.

Advertisement for AUGUSTO MAZUCHI, architect and contractor, located in Brașov, Strada Orfanilor 11. The ad describes his services in construction and architecture.

Advertisement for LOUISE LINZ născ. ZAMNER, a woman from Brașov, offering her services as a nurse or caregiver. The ad mentions her diploma from Vienna.

BILANȚUL ANUAL

din 31 Decembrie 1890 alu societății

„ALBINA“ institut de credit și de economii din Sibiu.

Active.

Pasive.

	fl.	cr.
Cassa în numărare	53,237	78
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	30,511	08
Monetă	4,556	07
Cambii de bancă	3,109,577	67
Imprumuturi ipotecare	1,266,205	94
Credite cambiale cu acoperire ipotecară	442,637	95
Credite ficse	57,217	65
Avansuri pe efecte publice	81,502	60
Credite de cont-curent	106,392	63
Imprumuturi pe produse	33,980	21
Casa institutului realității dela gara Brașov și diverse realități de vânzare	169,076	53
Efecte publice	337,305	40
Efectele fondului de garanție alu scrisurilor fonciare	224,541	64
Efectele fondului de pensuni al funcționarilor institut.	40,452	90
Mobiliaru fl. 7.370 „, 74 cr.		
după amortisare de „ 614 „, 67 „	6,756	07
Interese restante și diverse conturi debitoare	89,601	29
	6,053,553	41

	fl.	cr.
Capitalu socialu		
3000 acțiuni à fl. 100	300,000	—
Fondulu de rezervă alu acționariloru	83,385	—
Depuneru spre fructificare	4,137,260	41
Scrisuri fonciare cu 6% în circulațiune fl. 694,500.—		
Scrisuri fonciare cu 5% în circulațiune fl. 476,500.—	1,171,000	—
Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune.	6,300	—
Fondulu de pensuni alu funcționariloru	41,943	65
Dividende neridicate	1,383	—
Cambie de bancă reescomptate	139,497	70
Avansuri dela banca austro-ungară	50,000	—
Interese anticipate pro 1891	52,334	31
Diverse conturi creditore	11,150	52
Profitu curatu	59,298	82
	6,053,553	41

Sibiu, în 31 Decembrie 1890.

I. Popa m. p.,
membru alu direcțiunei.

Simonescu m. p.,
membru alu direcțiunei.

Cosma m. p.,
directoru executiv.

Iosif Lissai m. p.,
comptabilu-șefu.

Subsemnatulu comitetu am examinatulu bilanțulu prezentu și confrontându-lu cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, l'am găsită în consonanță cu aceleași și esactă.

Sibiu, în 14 Martie 1891.

Dr. A. Brote m. p.

Mihael Kabdebo m. p.

Comitetulu de supraveghiare:

C. Tobias m. p.

Nicanoru Frateșiu m. p.

Ioan Crețu m. p.

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Sichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual.) — perfekten roben- weisse porto- und zollfrei das fabriks-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Viena 1873. Medalia pentru merit.	Budapesta 1885 Dipl. de onore.	Esseg 1889. Dipl. de onore.	N.-Palanka 1887 Med. de aur.	Dipl. de onore Londra 1878
--------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	-------------------------------

Iosif Csik

c. și r. escl. priv.

Prima fabrică de Szymier Portland-Cement și varu-hydraulic în BEOCSIN.

Biroulu-Centralu și depositulu: **Budapesta, V., Rudolfsquai 8**, recomandă onor. d-ni didari și arhitecți, întreprinderilor de construcțiuni, proprietarilor, comitetelor rurale și bisericesti, precum și onor. publicu doritoru de a cladi, proiectele sale fabricate în

Portland-Cement și varu hydraulic,

caru se liferază totdeauna în calitate escelentă. — Prețuri curente și informațiuni se trimită la cerere punctualu.

Parisu 1876 med. de bronz.	Kecskemét 1872 med. de argint.	Neusatz 1875 med. de aur	Szeged 1878 med. p. merit	Triestu 1883 med. de aur
-------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------

ANUNȚU.

„Mi iau voia a face cunoscutu onor. publicu, că prin cum părărea favorabilă de materialu, sunt pusă în plăcuta pozițiune de a confecționa după măsură

tote soiurile de încălțăminte

din materialu de prima calitate, durabile, de exterioru elegantu, cu prețuri forte moderate.

Atragu cu deosebire atențiunea asupra ghetelor lucrute după modulul englezu, peste totu cusute, ușore și forte durabile, mai departe asupra ghetelor cu snure, pentru turisti forte de recomandate, croite dintr'o bucată de pele, fără de nici o cusătură, impermeabile. Asemenea s'afă în depositu încălțăminte gata, confecționată de mine din materialu bunu, cu prețuri modeste. Cunoștițe suficiențe, numeroșe esperiențe, precum și lucrători bine instuați mi facu posibilu a satisface tuturor cerințelor. Increderea onor. mășterii țintescu a mi păstra prin marfă bună și serviciu promptu.

Pentru a lu onora cu comande numeroșe se rogă

Cu înaltă stimă

Friedrich Bahmüller

măestru pantofaru.

Brașov, Strada Mihail-Weiss No. 17.

539,4—4

Turnătoriu de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII ÎN BUDAPESTA.

FABRICA ȘI BIROULU CENTRALU:
VI., Külső vác-út 1696/99,

BIROULU ÎN ORAȘU ȘI DEPOSITULU:
VI., Podmaniczky-utca 14,

Recomandă escelentu construatele

Garnituri de treieratu cu aburu și cu vârtejă (Göpel),
precum și cu mai multe din cele mai mari premii distinsese

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 brazde,

Pluguri Rayol patent.,
Pluguri-Rayol, Pluguri originale ale lui Schlick și pluguri Vidats pentru o brazdă, unelte pentru lucrarea pământului, grape și spărgători de bulgări.

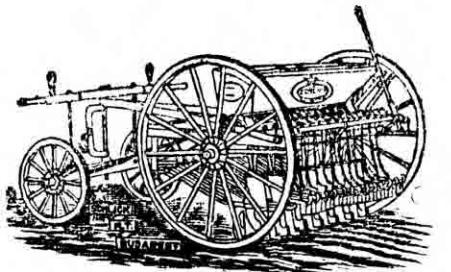
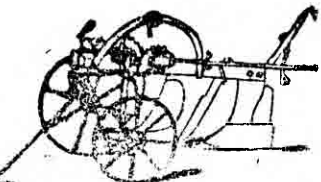
Mașini d'asemănatu în rânduri „HALADAS“, patentate ale lui Schlick.

Mai departe s'afă în depositu mori pentru curățitul cerealeloru (sistemă Baker și Vidats), mașini pentru prepararea nutrețului, batoze de porumb (cucuruz), mori pentru uritu, mori de urială cu putere de aburu „Hungaria“ patent. lui Jokay, mori de măcinatu și instalațiuni pentru mori de oleiu.

Mașini originale americane de seceratu și legatu snopii, mașini de cositu erva, căi ferate pentru câmpu etc.

Prețurile cele mai estine. — Condițiuni favorabile pentru plată.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Importantă invențiune în contra slăbiciunei.

Pentru bărbați!

Cu c. r. priv. **Potentatoru** se vindecă bărbați îndată și pentru durată, fără urmări rele, și în acelu casu, unde nu există nici unu remediu, chiar puterea slăbită seu perdută de mai mulți ani (o cură fără iritațiune, ce nu se observă pe din afară, plăcută și garantată ca nevătămătoare). Atestate dela cei mai renumiți profesori, cele mai călduroșe recomandățiuni din partea medicilor și mii de scrisori de mulțămire dela cei pe deplin vindecați; recomandă fără interesu întrebuițarea c. r. **Potentatoru**. Efectu durabilu. Expediți prin poștă și impachetarea în modu discretu. Originea și conținutul nu voru pute fi cunoscute. Dr. Carl Altmann, Viena, VII Mariahilferstrasse Nr. 70 Broșure se trimite la cerere gratis și franco.